

Zadelrob

Pagophilus groenlandicus

De zadelrob dankt zijn naam aan de hoefijzervormige tekening op de rug van het mannetje. Verder hebben mannetjes een zilvergrijze vacht en een zwarte kop. Vrouwjes zijn meestal lichter gekleurd. De jongen hebben bij de geboorte een witte zijdeachtige vacht, die na ongeveer twee weken is veranderd in zilvergrijs met onregelmatige donkere en zwarte vlekken. Deze tekening blijft min of meer totdat ze geslachtsrijp zijn. Beide geslachten zijn ongeveer even groot en worden gemiddeld 170 cm lang en ongeveer 130 kg zwaar. Er is echter grote individuele en seizoensafhankelijke variatie (DE JONG ET AL. 1997D).

Leefgebied

De zadelrob leeft op het pakijns en gaat in de winter met het zich uitbreidende ijs naar het zuiden toe. Hij wordt in het algemeen als kustbewoner beschouwd, maar gebruikt ook diep open water tijdens de trek. Zwangere vrouwjes vormen grote kraamkolonies (DE JONG ET AL. 1997D). In de zomer zwermen zadelrobben uit over alle arctische en subarctische wateren.

Voedsel

Zadelrobben consumeren een grote verscheidenheid aan prooien, maar eten vooral kreeftachtigen en vis. De meest

gegeten vissoorten zijn (in volgorde van belangrijkheid) lodde, poolkabeljauw, haring en arctische kabeljauw, maar er zijn grote verschillen tussen de seizoenen en locaties (DE JONG ET AL. 1997D).

Areaal

De zadelrob komt overal in de arctische Atlantische Oceaan voor. Er worden drie populaties onderscheiden, naar de plaatsen waar de jongen worden geboren: de Barentszee/Witte Zee, de Groenlandzee, en bij Newfoundland (REIJNDERS & BRASSEUR 2003). Dwaalgasten komen voor langs de kusten van de gehele Noordzee.

Zadelrobben.
Foto: Mario Acquarone.
Harp seals.

Voorkomen in Nederland

Prehistorie

In de Noordzee zijn duizenden fossiele resten van zadelrobben opgevestigd. Enkele stammen uit het Laat-Pleistoceen (in de laatste ijstijd), en zijn gedateerd op circa 43.000 voor Christus (MOL ET AL. 2008, POST 2005). Er zijn geen fossielen van na de ijstijd bekend.

Historische gegevens tot 1970

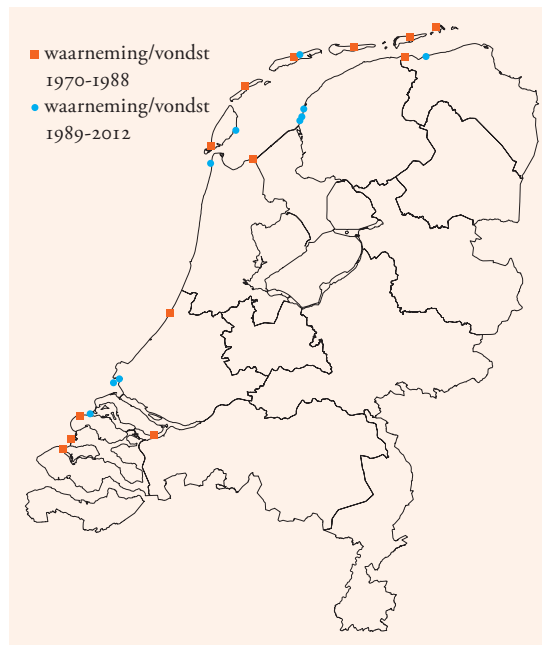
De enige, zij het ongedocumenteerde, vermelding van een zadelrob uit deze periode betreft de vacht van een jonge zadelrob die na de Tweede Wereldoorlog werd aangetroffen bij een bontopkoper in Zeeland (IJSSELING & SCHEYGROND 1962).

Periode 1970-1988

Uit deze periode zijn 13 meldingen van zadelrobben in Nederlandse kustwateren bekend, waarvan acht in de Waddenzee, drie in Zeeland en twee in Zuid-Holland. Daaronder was slechts één vrouwtje. Opvallend is dat deze alle in de laatste twee jaren zijn gevonden: 11 in 1987 en twee in 1988. Ook elders langs de kust van West-Europa werden in die twee jaren grotere aantallen zadelrobben aangetroffen dan in de jaren daarvoor en daarna (REIJNDERS & BRASSEUR 2003). Die invasie van zadelrobben was veroorzaakt door overbevissing van hun stapelvoedsel lodde in de Barentszee, waardoor de dieren noodgedwongen naar het zuiden trokken (HAUG ET AL. 1991).

Periode 1989-2012

Tot 2003 werden zeven zadelrobben aangetroffen, waarvan zes in de Waddenzee en één in Zeeland. Daarna zijn er nog vier gevonden: twee op 17-24 maart 2005 bij

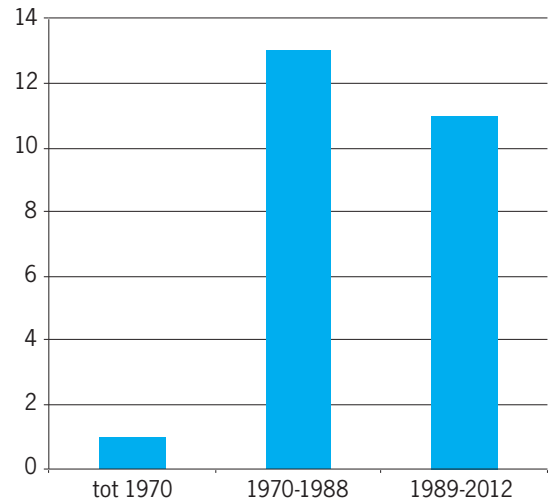

Aantal waarnemingen van zadelrobben in Nederlandse kustwateren in drie perioden. *Number of sightings of harp seal in Dutch coastal waters in three periods.*

Voorne (ZH), één op 27 augustus 2006 bij Kimsverd (FR) in de Waddenzee en één op 6 september 2006 bij Harlingen (FR). Acht van deze 11 dieren waren mannetjes (VAN BREE ET AL. 1994, 1997, REIJNDERS & BRASSEUR 2003; waarneming.nl).

Na 2012

Tot en met 2015 zijn er geen zadelrobben meer gemeld.

Veranderingen en oorzaken

Evenals voor de andere arctische zeehonden geldt ook hier dat in de laatste decennia de juiste identificatie van de waargenomen zeehondensoorten duidelijk betrouwbaarder is geworden (zie bij klappmuts). Voor de relatief hoge aantallen tussen 1987 en 2003 is tot nu toe geen verklaring gevonden.

Bedreigingen en bescherming

Klimaatverandering vormt een potentiële bedreiging, in het bijzonder voor de overleving van de jongen. De zadelrob is beschermd onder de Bern-conventie. De Europese Unie heeft eerst de import van de huiden van de jongen verboden en later ook strikte voorwaarden verbonden aan de handel in alle producten van vinpotigen.

Sophie M.J.M. Brasseur & Peter J.H. Reijnders

SUMMARY

Harp seal *Pagophilus groenlandicus*

The harp seal occurs in the arctic part of the Atlantic Ocean, along the edges of the pack ice. In the North Sea, the species is a vagrant. Between 1987 and 2003, there were 20 sightings of the harp seal along the Dutch coast. They had probably wandered south because of overfishing in the Barents Sea. Outside this period, few sightings have been documented. The most recent ones in the Netherlands were in 2006.